

Dolgočasne ovce, ki spreminjajo svet

Novi projekt Karmine Šilec, ki bo premierno uprizorjen danes v Mariboru, je posvečen fenomenu ovac, ki so od vseh živali najbolj vplivale na življenje ljudi.

V več kot triurnem performansu bosta med drugimi nastopila Grega Žorc in Gregor Luštek.
FOTO: Dorijan Šilec Petek

»Ovce kot nečloveške živali, ki živijo v človekovi bližini, so pogosto kategorija bitja, absolutni drugi, po katerem se meri človeško življenje. Pripisujemo jim nižji etični status in hkrati višji nadetični status žrtve.« **Karmine Šilec** bo fenomen ovac ter relacijo med človekom in ovco predstavila v svojem novem projektu *Ovis*, ki vključuje tudi dokumentarno opero *Neumne ovce, ki spreminjajo svet*.

Ovis je po besedah Karmine Šilec nadaljevanje razmišljanja o odnosu med človeško in nečloveško živaljo, zastavljenega že v projektu *Threnos (za grlo)*, ki ga je postavila na oder pred štirimi leti. »Vodi nas skozi človeške zmage nad primitivnimi in neumnimi ovcami ter demonstrira našo (ne)vednost in živalsko (manj)vrednost. Če je kakšna žival na tem svetu, je ovca tista, ki je najbrž najbolj vplivala na življenje ljudi. Ključna v človekovi zgodovini nas ta izjemna žival hrani, zdravi, oblači in pomaga do blaginje in bede, graditi imperije in opustošiti krajine, urediti dom in odkrivati nove celine, graditi mesta in ustvarjati umetnine.«

FOTO: promocijsko gradivo

Ovis sestavlja več projektov, osrednji del je dokumentarna opera *Dolgočasne ovce, ki spreminjajo svet*. Okoli nje so še geolokacijsko pripovedništvo *Točka dostopa*, performativna razstava *Muzej ovce*, instalacija *Pastorala* ter knjiga v nastajanju. V njih se soočamo z obojim, fascinacijo nad dimenzijami tega sobivanja, pa tudi z brutalnostjo tega odnosa. V *Točki dostopa* lahko poslušalci na nekaj mestih v Mariboru na pametnem telefonu s pomočjo aplikacije poslušajo dve pripovedi o ovcah in človeku. Instalacija *Pastorala* je nekrografija oziroma odmev na zgodovino smrti in ultranasilja, ki se odvija desetletja, stoletja in še traja, *Muzej ovce* pa je pripoved o tem, kaj vse je ovca naredila za nas.

Ovce so bile definirane kot neumne, tudi zato, ker so sledilci. Pri tem smo ljudje pozabili, koliko je tudi naše vedenje prežeto s posnemanjem, sledenjem, torej s socialnim učenjem in drugimi oblikami odvisnosti od ljudi okoli nas.

Karmina Šilec

Opero, ki bo premierno uprizorjena danes v mariborski kulturni četrti Minoriti, sestavljajo gledališki eseji, zvok in glasba ter performans. Zastavljena je tako, da v njej o temah, povezanih z ovco, najprej govorijo znanstveniki. Politična sociologinja Samantha Balaton Chrimes o avstralskem aspektu ovčereje, umetnostna zgodovinarica Marjeta Ciglencečki o ovci v likovni umetnosti, zgodovinar Andrej Hozjan o imperializmu in zgodovini, povezani z industrijo ovce, ameriški antropolog Lochlann Jain o prvih znanstvenih poskusih z ovcami, mikrobiologinja Maja Rupnik o sodobni mikrobiološki znanosti ter bibličistka Terezija Snežna Večko o interpretaciji ideje ovce in pastirja v *Svetem pismu*.

Povezovanje različnih disciplin

V te prispevke se vključujejo še filozof **Mladen Dolar**, ki bo izpeljal svojo misel z izhodiščem v **Kafkovi** črtici *Križanje*, slikarka **Anka Krašna** s ciklom *Ovce*, argentinski zgodovinar **Juan Manuel Tebes** ter igralka **Gregor Zorc** in **Minca Lorenci**, glasbenik **Andrej Fon**, projektni mešani zbor Choregie, vokalne solistke ansambla Kebataola (**Jasmina Črnčič**, **Eva Germ** in **Mojca Borko**) in plesalec **Gregor Luštek**. Obiskovalci se med dogodkom, ki traja tri ure in pol in ga je konceptualno ter vizualno Karmina Šilec zasnovala z režiserjem in scenografom **Dorianom Šilcem Petkom**, premikajo med prizorišči kulturne četrti Minoriti.

»Ovce so bile definirane kot neumne, tudi zato, ker so sledilci. Pri tem smo ljudje pozabili, koliko je tudi naše vedenje prežeto s posnemanjem, sledenjem, torej socialnim učenjem in drugimi oblikami odvisnosti od ljudi okoli nas. Ovcam se pripisuje tudi sramežljivost. Sramežljive ljudi se prav tako pogosto napačno dojema kot manj inteligentne. A ovce so pač toliko inteligentne, kolikor je treba. Če bi bile bolj inteligentne, bi bilo to nepotrebno oziroma neprilagojeno, saj bi bile zaradi dodatnih energijskih potreb napredne kognicije ekološko nekonkurenčne. Ovce je treba razumeti pod njihovimi pogoji in ne na podlagi človekovega pogleda na inteligenco in nagnjenost naše vrste, da ko gre za kognitivno, sami sebe uporabljamo kot merilo,« je poudarila Karmina Šilec.

Karmina Šilec FOTO: Iztok Bončina

Delo, Peter Rak, 15. 11. 2024

<https://www.delo.si/kultura/oder/dolgocasne-ovce-ki-spreminjajo-svet>